

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Enchiridion Theologiæ Pastoralis Et Doctrinæ Necessariæ Sacerdotibvs Cvram Animarum administrantibus

Binsfeld, Peter

Avgvstæ Trevirorvm, 1609

6. Cap. De Eucharistia.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40721

in Baptismo adhibetur, vnde etiam oritur affinitas spiritualis, & impedimentum matrimonij, vt in doctrina de matrimonio declarabitur.

Cum hoc sacramentum imprimat characterem, nullo modo est reiterandum.

De effectibus huius sacramenti.

EFFECTVS principalis est robur, & gratia Spiritus sancti, ad fortiter pugnandum, & constanter confitendum nomen Domini nostri Iesu Christi. Quare nullo modo quando se offert occasio Episcopi, est negligendum, & qui ob contemptum prætermittit, mortaliter peccat. Quia sacramentum contemnit, & Christum sacramenti auctorem spernit. Præter hunc effectum, imprimit etiam characterem, qui de necessitate præsupponit Baptismum.

CAPVT VI.

DE SACRAMENTO

Eucharistiæ.

IN primis notandum, quod Eucharistia *Eucharistia est sacrificium, sed etiam sacramentum, & sacrificium.* non solum est sacramentum, sed etiam sacrificium: Agetur ergo hoc cap. de sacramento Eucharistiæ.

C 4

Eucharistia.

Eucharistia latinè dicitur bona gratia, quia continet fontem omnis gratiæ, scilicet Christum: vel gratiarum actio, quia per hanc hostiam, immensas agimus Deo gratias pro beneficijs.

Quid est Eucharistia?

*Quomodo
hoc sacra-
mentum
vnum sit,
& non
plura.*

EST sacramentum corporis & sanguinis Domini, quo in vita spirituali homo nutritur. Est autem hoc sacramentum non duo, aut plura, etsi diuersis speciebus vini & panis conficiatur, sed vnum: tum propter vnicam significationem, quæ est vnum corpus Christi mysticum, iuxta illud I. Cor. 10. Vnus panis, & vnum corpus multi sumus, qui de vno pane, & calice participamus: tum propter vnitatem ordinis, quia diuersæ species panis & vini ad vnam spiritualem refectionem ordinantur. S. Thom. in 3. part. q. 73. art. 2.

De institutione, & necessitate.

SECUNDVM fidem Catholicam firmiter tenendum hoc sacramentum institutum esse à Christo Domino, in vltima, quam cum discipulis habuit in mortali corpore, cœna, vt patet Matth. 26. Marc. 14. Luc. 22. & I. Corinth. 11. Concil. Trident. sess. 21. cap. 1. Quomodo hoc Sacramentum conuenienter in vltima cœna institutum sit, S. Thom. in d. q. art. 5. declarat.

Quantum ad necessitatem. Effectus huius sacra-

sacramenti, qui est vt homo efficiatur mem-
brum viuum Christi Ecclesiæ, alijs per chari-
tatem coniunctum, est de necessitate salutis.
S. Thom. d. q. art. 3. Alexand. Halens. 4. part.
q. 43. S. Bonauent. in 4. d. 12. q. 1. & alij DD. in
d. dist. 12.

*Effectus
Euchari-
stia est de
necessitate
salutis.*

Dictus autem Eucharistiæ effectus, potest
haberi per solum propositum percipiendi il-
lud, quod quidem habetur, quando Baptis-
mus absque rei susceptione Eucharistiæ per-
cipitur. Quia volens medium ad aliquem fi-
nem, consequenter vult & finem. Cùm au-
tem Baptismus sit medium disponens ad Eu-
charistiam sumendam, suscipiens Baptismum,
habet ex consequenti, voluntatem interpre-
tatiuam suscipiendi Eucharistiam.

Actu siue realiter sumere Eucharistiam,
non est de necessitate salutis, vt patet de infan-
tibus baptizatis, qui saluantur, etiamsi mori-
antur ante vsu rationis, vt vniuersalis Ec-
clesiæ consensu constat, de qua re August. lib.
1. cap. 22. contra Pelagium.

*Dubium. Cur paruuli per votum interpretatiuum,
Eucharistia effectum percipere possunt,
non autem Baptismi?*

RESPONDEO ex mente S. Thomæ in d.
artic. 3. Quia votum interpretatiuum
habetur in ipsa susceptione alicuius sacramē-
ti, & cùm ante Baptismum nullum sit sacra-
mentum

mentum (quia est omnium sacramentorum
ianua) paruuli non possunt votum interpre-
tatiuum Baptismi, sicut Eucharistiæ habere.

De materia huius Sacramenti.

MA T E R I A sunt panis, & vinum, vt pa-
tet ex locis scripturæ de institutione ci-
tatis.

Panis debet esse triticeus, quia tali pane
usus est Christus in vltima cœna, Concil.
Florentinum sub Eugenio 4. & de consecrat.
d. 2. can. in sacramento, S. Thom. probat.
q. 74. art. 3. Quantum ad vini speciem, de
necessitate requiritur vinum vitis expres-
sum, Concil. Florent. his verbis. Tertium sa-
cramentum est Eucharistia, cuius materia est
panis triticeus, & vinum de vite. Hinc non
conficitur in vuis etiam maturis, nec in aceto,
neque in succo agrestii, nec vino ex alia mate-
ria arte confecto. In musto autem potest fieri
consecratio. c. Omne de consecrat. d. 2. si ne-
cessitas exigit. Decentius tamen est, vt melius
vinum, quod haberi potest, accipiatur. Admi-
scetur autem vino parum aquæ, ex antiquissi-
ma traditione, & præcepto Ecclesiæ, S. Cle-
mens lib. 8. constit. Apostol. cap. 17. D. Cy-
prian. lib. 2. epist. 3. ad Cæcilium, Chrysof.
hom. 83. in Matth. Ambros. lib. 4. de sacram.
cap. 4. & lib. 5. cap. 1. Isidor. lib. 1. de offic. diui-
nis cap. 18. Damasc. lib. 4. de fide, cap. 14. Conc.

Car-

Carthaginen. III. can. 24. & in Concil. Florent. quia ex latere Christi exiuit sanguis & aqua. Aqua tamen non est de necessitate sacramenti, quia ponitur propter significationem, quæ est unio populi Christiani cum Christo. Hoc tamē pro ignaris aduertendum, quod valdè parum aquæ admiscendum, quia si maior pars aquæ quàm vini admisceatur, aqua conuertit in se vinum, & sic non erit consecratio. Si æqualis pars sit aquæ & vini, idem erit periculum, vel ita aqua vinum extenuabit, vt speciem amittat, apponenda ergo aqua in minima & modicissima quantitate. Non est etiam omittenda aqua, quando fortasse in vase permistio facta est, quia in sacrificio celebratur memoria passionis Christi, ex cuius latere fluxit sanguis & aqua. Vide can. In sacramentorum obligationibus, de consecr. dist. 2.

De forma.

FORMA consecrationis corporis Christi est. Hoc est enim corpus meum. Matth. 26. Mar. 14. Luc. 22. de consec. d. 2. c. a. Qui corpus. & cap. Cùm Marthæ de celebr. missarum.

Forma sanguinis. Hic est calix sanguinis mei, noui & æterni testamenti, qui pro vobis, & pro multis effundetur in remissionem peccatorum. In hac forma omnia verba dicta sunt de integritate & necessitate præcepti, sed
ad

ad essentiam sacramenti sufficiunt illa. Hic est calix sanguinis mei, vt patet ex forma panis. Ex formis constat, quod materia consecrationis debet esse præsens, morali præsentia, quando verba consecrationis proferuntur, aliàs forma cùm sit demonstratiua, esset falsa.

Quid sequitur in consecratione ad prolationem formæ?

VERA conuersio substantiæ panis in corpus Christi, & vini in eius sanguinem, quam conuersionē Catholica Ecclesia transubstantiationem appellat, quia tota substantia panis & vini, conuertitur in corpus & sanguinem Domini nostri Iesu Christi. Vnde sequitur fidei nostræ articulus, quod post consecrationem verè realiter & substantialiter sub speciebus panis & vini, continetur Dominus noster Iesus Christus, verus Deus, atque homo immortalis: De qua re Conc. Trid. sess. 13. à principio.

Notandum tamen in consecratione esse differentiam: Nam prolata forma corporis, ex vi verborum efficitur tantùm corpus Christi, sub specie panis: Ex naturali autem concomitantia vt vocant, sequuntur sanguis, anima, & diuinitas Domini nostri Iesu Christi. In prolatione autem formæ sanguinis, ex vi verborum sequitur sanguis sub specie vini. Ex natu-

naturali autem coniunctione, corpus, anima, & diuinitas. Ex quibus sequitur tantundem sub alterutra specie, atque sub vtraq; contineri. Si quis quærat, quam diu manent, corpus & sanguis Christi sub speciebus panis & vini. Respondetur quam diu incorrupta manent accidentia panis & vini. Si igitur tanta mutatio specierum accedat, quæ sufficiens ad panis & vini corruptionem sit, desinunt ibidem esse corpus & sanguis Christi.

Corpus Christi tam diu manet sub speciebus quam diu accidentia incorrupta permanent.

De præparatione & dispositione ad summptionem sacramenti?

PRIMA Conclusio. Certissima fide tenendum, esse necessariam præparationem & dispositionem, ad dignam Euchariſtiæ summptionem. I. Cor. II. probet autem seipsum homo, &c. Qui enim manducat & bibit indignè, iudicium sibi manducat & bibit non dijudicans corpus Domini, Concil. Trident. sess. 23. cap. 7. can. qui celebrare.

Secunda Conclusio. Qui alicuius peccati mortalis conscius accedit, mortaliter peccat, si non pœniteat: Quia talis indignè accedit, nec se ipsum probat, nec dijudicat corpus Domini, contra Pauli doctrinam, & Ecclesiæ consuetudinem.

De conf. dist. 2.

Tertia Conclusio. Qui alicuius peccati mortalis conscius, quantumuis sibi contritus videatur, si habita copia confessoris, accedit ad Eucha-

Confessio sacramentalis præ-

*mittenda
communi-
oni.*

Eucharistiæ perceptionem ante sacramenta-
lem confessionem, grauissimè & mortaliter
peccat. Hæc conclusio, tam est vera de Sacer-
dotibus volentibus celebrare, quàm seculari-
bus communionem percipientibus. In hac
conclusionem non potest dubitari. Quia Con-
cil. Trident. determinauit loc. cit. & ibid. can.
11. & antea communior Doctorum opinio
fuit, de qua re legendus Nauarr. de poen. d. 5.
in summa Gloss. 3. à num. 30. & in Manuali
Confess. cap. 21. num. 49. Dominicus Sotus
in 4. sent. d. 12. quæst. 1. artic. 4. & Gloss. com-
muniter recepta in cap. de homine, de celebr.
missarum. Quare nemo decipiatur doctrina
Caiet. in 3. part. S. Thomæ. quæst. 80. art. 4. &
in summa verb. communio, quem videtur se-
qui aurea Armilla in eodem verb. Ante hos
Adrian. in q. 3. de confess. qui citat Richard.
Caiet. doctrinam, videtur apprehendisse, sed
obscurè Panormit. in d. cap. de homine. Hi
omnes docent non esse necessariam actualem
confessionem, sed sufficere contritionem.
Sed horum auctorum opinio, nunc ab vni-
uersa Ecclesia explosa est, in Conc. Trid. Re-
gula ergo generalis in hac materia sit. Quod
vbiunque potest haberi Sacerdos habens iu-
risdictionem audiendi confessiones nullo
modo sine sacramentali confessione ad cele-
brationem, aut communionem acceden-
dum est.

Quarta

Quarta Conclusio. Duabus simul concurrentibus conditionibus, nempe deficiente confessore, & urgente necessitate, potest quis celebrare, aut communicare contritus, sine confessione, sed tunc quam primum debet confiteri. Est Concil. Trid. loc. cit. Soti, Nauarr. & aliorum.

Dicet aliquis; quando erit censenda vrgens necessitas, vt absq; prauia confessione quis possit celebrare, aut communionem sumere?

Q*VINTA Conclusio.* Quando Sacerdos ex officio tenetur celebrare, & non habet copiam confessoris, vtpote cum solus sit in loco longè distanti à curato, nec potest accedere eum pro confessione, potest contritus celebrare, cum proposito quàm primum confitendi. Sotus loc. cit. & Iosephus Angles in floribus. Theologicarum qq. in 4. in q. de suscipiendis Eucharistiam. 3. difficult.

Sexta Conclusio. Quando Sacerdoti existenti in altari in mentem venit aliquod peccatum mortale, quod non confessus est, tunc sola contritio sufficit, verum tenebitur absoluto sacrificio, quàm primum poterit, confiteri, id est, antequam amplius celebret. Nauarr. Sot. & Ioseph. &c.

Septima Conclusio. Idem est iudicium de illo, qui iam venit cum alijs ad communionem, & peccati alicuius non confessi recordatur, dum

dum est inter alios, quod cum decentia & sine scandalo ante communionem nō potest confiteri. Nauarr. Sot. Syluest. in verb. Eucharistia. 2. q. 7.

Octaua Conclusio. Ad cuitandum scandalum, potest Sacerdos præuia contritione celebrare, quando deest occasio confitendi.

Nona conclusio. Quando secularis est in articulo mortis, in quo Eucharistiæ susceptio est in præcepto, & non est Sacerdos, qui audiat confessionem, posset contritus communicare, utpote quia Sacerdos esset surdus & mutus, qui adesset. Aut ipsemet Sacerdos esset infirmus, nec haberet alium cui confiteretur, tunc posset seipsum communicare. Sed hic casus rarissimè, ut patet consideranti, occurrit. Quoties enim adest sacerdos, qui laico det communionem in articulo mortis, potest etiam audire confessionem. Quia in mortis articulo, quilibet potest quemcunque à quibuscunque peccatis absolueret.

Dubium. An peccatori petenti Eucharistiam possit, & debeat Sacerdos denegare?

DE hoc dubio, S. Thom. in 3. par. q. 80. art. 6. Alex. Halens. 4. p. q. 48. Bonau. in 4. d. 9. q. vlt. Sotus loco d. art. 6. Nauarr. in Manuali cap. 21. num. 55. & alibi.

Prima conclusio. Quando peccator est manifestus & publicus, & petit communionem, ei de-

ei deneganda est, de consecrat. d. 2. can. pro dilectione, vbi definitur his verbis. Pro dilectione tua consulendum existimasti; quid mihi videatur, de histrionibus & mago illo, qui apud vos constitutus, in artis suæ dedecore perseverat, an talibus sacra communio, cū cæteris Christianis debeat dari, puto nec maiestati diuinæ, neque Euangelicæ disciplinæ congruere, vt pudor & honor Ecclesiæ, tam turpi, & infami contagione fœdetur. In hac conclusione omnes conueniunt.

Manifestum, notorium, aut publicum in hoc loco intelligimus, quod tale est per sententiam in iure latam, aut confessionem propriam in iudicio, aut quando delictum est ita publicum ex euidencia rei, vt nulla tergiversatione celari valeat, exempli gratia: meretrix in lupanari, aut concubinarius alit concubinam domi, proles generat, &c. ex cap. fin. de cohabitatione cleric. & mulierum: Suspectum autem dicitur, quando infamia est de aliquo crimine, de quo tamen non constat aliquo trium modorum dictorum, cap. tua nos eod. tit.

Secunda conclusio. Post pœnitentiam, & Ecclesiæ reconciliationem etiam publicis peccatoribus, non est deneganda communio, patet ex can. cit. & de consecrat. d. 2. can. penult. & cap. i. de pœnit. & remission. & communi sententia. Hæc pœnitentia tamen debet esse
 D publi-

publica, aut populo nota, vt constet de vitæ emendatione & bona conuersatione. Quia vt dicitur in d. ca. 1. de pœnit. & rem. Manifesta peccata, sunt manifesta pœnitentia purganda.

Tertia Conclusio. Quando peccator non est publicus, sed infamatus seu suspectus, si petat cum alijs communicantibus, non est ei communio neganda. cap. Si Sacerdos, de officio iudicis ordinarij, vbi determinatur, nullum esse nominatim arguendum, neque à communione remouendum, nisi iudiciario ordine probari possit. Eadem est ratio, quando crimen est occultum, tunc enim non est peccatori neganda communio, si cum alijs petat, vt DD. sentiunt. Ex his conclusionibus sequitur, iustè Pastorem tempore Paschæ, vel mortis, cum alijs dare Eucharistiam infamatis, aut denunciatis de maleficij & magiæ crimine, etiam si indicijs sufficientibus fuerint mulieres comprehensæ, & carceribus detentæ, atque etiam tortæ, non tamen confessæ, quam in tali casu, necdum crimen est publicum, modo dicto. Qua in re aliquando dubitatum à quibusdam pastoribus fuit.

Quarta Conclusio. Peccatori occulto occultè petenti, est deneganda communio, hæc est cõmunis opinio contra Sotum. Rationem reddit Ioseph. Angles vbi supra art. 4. concl. 4. Quia Sacerdos tunc cooperaretur peccato illicitius, quod sine scandalo prohibere potest.

Dubi-

Dubium hîc. *An corporalis immunditia, scilicet nocturna pollutio susceptionem Eucharistia. impediat?*

PRIMA *Conclusio.* Quando nocturna pollutio est mortalis ex sua causa, impedit communionem fortius, quàm aliud peccatû mortale, hæc est communis sententia S. Tho. q. d. art. 7. Soti loc. cit. art. 7. Gabrielis super canonem missæ lect. 10. & aliorum alibi: Ratio est, quia in tali casu impedit eo modo, quo alia peccata mortalia, & adhuc accedit immunditia corporis, quæ plus aggruat.

Secunda Conclusio. Si aliqua adsit necessitas, præcedente confessione, & cõtritione eadem die, potest quis Eucharistiam sumere, aut celebrare, modo aliud non obstet. Nauarr. in Manuali c. d. nu. 51. Syluest. verb. Eucharistia 3. q. 10. Ioseph. Angles. loc. d. art. 5. & alij alibi. Quia nullum est præceptum diuinum, aut Ecclesiasticum, quo polluti peracta pœnitentia prohibeantur, eadem die Eucharistiam sumere: Necessitas autem intelligitur, quando quis ex officio tenetur celebrare, aut ex statuto vel præcepto cum alijs communicare.

Tertia Conclusio. Congruum & decens est, vt eadem die, qua quis pollutus est, vndecunque fuerit orta pollutio, etiam peracta pœnitentia abstineat, tum propter corporalem fœditatem, quæ semper accidit, tum propter mentis euagationem, quæ non rarò sequitur. Sic DD.

D 2 citati-

citati. Quare Carthusiensium laudabile est institutum, vt polluti, manè non solum non celebrent, sed neque ad gradus altaris accedant. Dicunt autem DD. abstinendum esse post pollutionem à communione 24. horis, idque de consilio, non præcepto.

Quarta Conclusio. Quando pollutio provenit procurante nequitia Dæmonum, ad impediendum hominem à sacra communione, tunc non est abstinendum, sed cum humilitate frequentanda communio. De hoc autem iudicium sumendum hinc, quando nempe quis per turpium phantasmatum immisiones, nullis præcedentibus de similibus actibus cogitationibus, polluitur in festis quando communicandum, aut cum maxima deuotione celebrandum: de his S. Thom. loco cit. & Patres in collationibus collat. 22. cap. 6. & Gabriel super can. missæ lect. 10.

Pro hac materia, nota regulam generalem ex Gabriele in fine lectionis. Pollutus in somno absq; consensu in vigilijs sequente, vel preuio, dum se non sentit magis hebetem, & per cogitationes ad carnalia reflexum, alijs impedimentis non obstantibus, etiam extra casum necessitatis, aut remouendi scandali, potest sine peccato & meritorie celebrare, dum deuotio trahit, pietas suadet, aut susceptum officium exigit. Ex his deduci etiam potest cum Doctoribus S. Thoma, Gabriele, Soto & alijs, quomodo eadem die actus coniugal

galis præcedens in nocte, impediatur sumptionem sacramenti. Si enim fuit causa generandæ prolis, aut gratia reddendi debitum, non impedit nisi de congruo, sicut dictum est de pollutione sine peccato. Si autem cum culpa mortali fuit coitus, impedit: can. Vir cum propria vxore 33. q. 4. ex B. Gregorio.

Dubium. An hoc sacramentum semper à ieiuniis sit sumendum?

PRIMA Conclusio. Qui cibo, aut potu sumpto, siue vt vocant, soluto naturæ ieiunio Eucharistiam sumit, mortaliter peccat. Concil. Constantiens. sess. 13. reijcit errorem contrarium, & habetur etiam in can. Sacramenta de consecr. d. 1. & cap. Ex parte de celebrat. missarum. Quod si autem abluendo os, incautè parum aquæ deglutiatur, non impedit, quia per modum saluæ id factum censetur. Est enim, vt August. dicit in epistola 118. in honorem huius sacramenti, vt scilicet in os hominis intret nondum aliquo cibo aut potu infectum.

Secunda Conclusio. Licitum est infirmo in periculo mortis constituto, Eucharistiam recipere post cibum & potum, ne sine communionem decedat. Quia necessitas legem non habet, ex d. Concil. & can. presbyter d. 2. Presbyter infirmum statim communicet, ne

D 3 sine

fine communionem moriatur. Dubium circa hanc conclusionem esse potest. An durante morbo, pluries quàm semel liceat infirmo nõ ieiuno Eucharistiam offerre? Respondetur, quod non tantum semel, sed pluries, quoties necessarium videbitur, & ex deuotione petierit, vt exempli gratia, si non ieiunus ante hebdomadam communicasset, licet iterum non ieiuno dare, quando ob infirmitatem sine periculo alio die non potest ieiunus communicare. Ratio quia iura Ecclesiastica & DD. exceptionem de infirmo non ieiuno communicando non constringunt vt semel tantum fiat. Sed admittunt vt toties fiat, quoties expedierit: Cum semper habeat rationem viatici. Sic tenent Goffred. & Ioannes Parisien. apud Syluestr. in verb. Eucharistia 3. q. 6. Tabien. in verb. Communicare. §. 48. Aurea Armilla in verb. Communio. num. 18. & post alios Henricus Henriquez Societatis I E S V Salmanticens. Professor. tom. 1. Theologiæ moralis lib. 8. cap. 50. & multi regulares in praxi exercent. Propter reuerentiam tamen sacramenti non decet sic quotidie viaticum sumere.

Dubium. *An non vtentibus vsu rationis Eucharistia sit danda?*

VIDE S. Thom. q. d. art. 9. Alex. Halens. 4. part. q. 49. memb. 4. Sot. in d. q. art. 9. Iosephum Angles loc. cit. art. 7.

Prima

Prima Conclusio. Quando aliquis dicitur a-
mens, quia debilem rationis vsum habet, non
est illi Eucharistia neganda, quia hic tantum
rationis vsum habet, vt possit dijudicare cor-
pus Domini, ab alijs cibis, id est, cognoscere
qua deuotione, & animi præparatione, acce-
dendum sit.

Secunda Conclusio. Amentibus à natiuitate,
nulla ratione est Eucharistia danda, quia nul-
lum habent discretionis vsum, & ei qui annos
discretionis non habet, non est communio
danda: ex cap. Omnis vtriusque sexus. de pœ-
nit. & remiss.

Tertia Conclusio. Phreneticis & amentibus
ex infirmitate, & aliquo accidente, si in fanita-
te constituti petierint, aut signa pœnitentiæ
præbuerint, erit Eucharistia danda. can. Is qui.
26. q. 6. & ratio est, sicut, qui in vigilia petijt
Baptismum, si dormiens baptizetur, recipit
gratiam: ita à simili in hoc casu.

Quarta Conclusio. Paruulis ante vsum ratio-
nis, non est Eucharistia danda, cap. Omnis v-
triusque sexus d. & Conc. Trid. sess. 21. c. 4. &
can. 4. Quia paruuli vsum rationis non ha-
bent, vt possint se probare, & dijudicare cor-
pus Domini. Dices, Quæ ætas requiritur, vt
paruuli possint communicare? Certa regula
ad hoc nulla est, Parentes & confessarij, de-
bent ex conuersatione & moribus dignosce-
re, an possint discernere inter bonum & ma-

D 4 lum,

lum, & dijudicare corpus Domini, quod vt plurimum à 10. anno vsque ad 12. solet accidere. Citius autem pueri obligantur ad confessionem, nempe cum primum nouerint inter honestum & inhonestum distinguere, quod sæpè 7. aut 8. anno contingit.

De modis sumendi hoc sacramentum.

TRES sunt modi sumendi hoc sacramentum, ex Magistro sent. in 4. d. 9. S. Tho. 3. p. q. 60. art. 1. Conc. Trid. sess. 13. cap. 8. Primus eorum, qui accipiunt sacramentum tantum, vt sunt peccatores, qui indignè manducant, & bibunt.

Secundus aliorum, qui spiritualiter tantum Eucharistiam sumunt, vt sunt ij, qui desiderio & voto, viua fide incensi, panem illum cœlestem prægustant. Tertius est eorum, qui spiritualiter & sacramentaliter percipiunt: id est, qui re ipsa accedunt, ad sacramenti sumpcionem & dispositi effectum sacramenti, scilicet gratiam, & dona gratuita consequuntur.

An præceptum communicandi sit diuinum?

PRIMA Conclusio. Præceptum de Eucharistia sumenda est diuinum. Luc. 22. 1. Cor. 11. hoc facite in meam commemorationem, verbum facite, præceptum significat: & Ioan. 6. Nisi manducaueritis carnem filij hominis, & biberitis eius sanguinem, non habebitis vitam in vobis.

Se.

Secunda Conclusio. Ex præcepto Ecclesiæ tenetur homo singulis annis, tempore paschatis communicare, si peruenit ad usum rationis ex Concil. Lateranen. & habetur in ca. omnis vtriusq; sexus, de pœnit. & remiss.

Tertia Conclusio. Præceptum hoc, à Dominica in ramis palmarum, vsque ad dominicam in albis inclusiue, potest adimpleri, secundum Extrauagantem Eugenij IV. quam Caiet. in summa verb. communio citat. Ad satisfaciendum autem huic præcepto in propria Ecclesia communicandum est apud suum pastorem, nisi alibi fiat cum licentia Episcopi, aut pastoris.

Quarta Conclusio. Ex præcepto, etiam homo in mortis periculo, vt verior sententia est, debet communicare, patet ex consuetudine Ecclesiastica à tempore Apostolorum ad nos vsque deriuata, quæ vim legis obtinet, vt constat ex Concil. Nicæno, cuius verba habentur 26. quæst. 6. can. de ijs videlicet, qui decedunt de corpore, vt antiquæ legis regula obseruetur, nempe vt necessario viæ suæ viatico non fraudentur.

De ministro Eucharistiæ.

FIDE tenendum, quod solus Sacerdos secundum ritum Ecclesiæ ordinatus, conficit hoc sacramentum: probatur ex Concil. Lateranen. sub Innocent. III. Cuius determinatio

D 5 natio

natio expressa est in cap. Firmiter. §. vna verò, de summa Trinitate & fide Catholica. Item ex Florent. & tandem Trid. sess. 7. cap. 10. De hac re S. Thom. q. 82. in 3. part. Alex. 4. par. q. 35. memb. 4. & Scholastici in 4. d. 13. & Sotus latè ibidem.

Hinc Sacerdotes ritè ordinati, in peccato mortali existentes, si ea, quæ sunt de necessitate sacramenti, seruent, verè conficiunt, & consecrant: contra Walden. hæreticos, Ioan. Wicleff & Hussitas, quorum hæresin confutat Alphons. Castrenf. de hæresib. in verb. potestas, & verb. sacerdotium.

Eadem est ratio de apostatis, hæreticis, schismaticis, imò etiam degradatis sacerdotibus ritè ordinatis, cum character sit indelebilis, si habent intentionem consecrandi, & reliqua necessaria ad essentiam sacramenti, verè conficiunt, vt communis Theologorū Schola tradit, licet magister sentent. in 4. d. 13. & Gloss. in 50. d. cap. accedens, non rectè in hoc videantur sentire.

Dubium hîc esse potest. *An diaconus sacramentum iam à Sacerdote confectum, possit populo, aut alicui infirmo ministrare?*

PRIMA Conclusio. Solus Sacerdos iure diuino est ordinarius minister dispensandi populo Eucharistiam. I. Cor. 4. Sic nos existimethomo, vt ministros Christi & dispensato-

fatores myſteriorum Dei: & Luc. 22. Sacerdotibus dixit. Hoc facite in meã commemorationem: Vide Alenf. 4. part. q. 50. memb. 3. S. Thom. loc. cit. art. 3. Sot. in d. 13. q. 1. art. 3. Ioseph. Angles in florib. in 4. l. par. in q. de ministro Eucharistiæ 6. difficult.

Secunda conclusio. Sanguinem Domini nostri Iesu Christi Sacerdoti celebranti, vel communicantibus ministrare conuenit Diacono, vt patet exemplo B. Laurentij dicentis sancto Sixto, experire vtrum idoneum ministrum elegeris, cui commisisti Dominici sanguinis dispensationem.

Tertia Conclusio. Ex dispensatione Episcopi, vel curati, in necessitate posset Diaconus Eucharistiam infirmis deferre. S. Tho. Sot. & Ioseph. loc. cit. Si quis dicat tantam esse dignitatem in calice, quanta est in corpore. Si Diaconus ergo ex officio potest ministrare calicem, poterit etiam sine dispensatione distribuere corpus. Negatur consequentia. Quia sanguis continetur in calice, quare non est opus, vt à dispensante tangatur, sicut corpus.

De effectibus & fructibus huius sacramenti.

EFFECTVS Eucharistiæ in ritè & benè dispositis multi, & quasi innumeri sunt. Gratia diuinæ collatio, & augmentum, Excitatio animæ ad deuotionem, charitas Dei & proximi, perceptio cœlestis dulcedinis, odium mun-

mundi, mortificatio propriorum desideriorum secundum carnem, desiderium cœlestiū, perseverantia in bono, remissio culpæ, & etiam pœnæ pro quantitate deuotionis in recipiente, remedium contra omnes tentationes, & in summa, Eucharistia efficit omnes virtutes in anima, quas operantur cibus & potus in corpore. De hac materia, Halens, quæst. 41. membr. 3. S. Thom. loc. cit. q. 79. S. Bonau. in 4. d. 12. art. 3. q. 2. & omnium excellentissimè Gabriel Biel super canonem missæ ad longum. lectione, 85. & 86, pro concione.

CAPVT VII.

DE EVCHARISTIA, VT EST
sacrificium, siue missa.

MISSA nomen hebræum est, latinè oblationem significat. Atq; nomen missæ, sicut etiam res ipsa, antiquissimum est, quamuis hæreticorum nouum inuentum calumnientur. Meminere eius vetustissimi Patres & Martyres Ignatius in epist. 10. ad Smyrnenf. in qua etiam fatetur se Christum post resurrectionem nouisse. Clemens discipulus S. Petri in epist. 3. de officio sacerdotum & clericorum, Alex. primus Papa & Martyr in Epistola ad omnes Orthodoxos. Fœlix. I. Papa & Martyr in epist. 2. ad Episcopos Galliæ, Damasus in epist. 4. S. Ambros. in epist. 32. ad Marcellinam

Soro